

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Quomodo se habeat ad utile, & delectabile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

uocat autem ibi inhonesta, membra turpia: honesta autem membra pulchra. ergo honestum & decorum idem esse uidentur.

esp. 4. part. 1. circa med. illius.

RESPON. Dicendum, quod sicut accipi potest ex uerbis * Dionysii 4. cap. de diuini nomi. ad rationem pulchri, siue decori concurret & claritas, & debita proportio. Dicitur. quod Deus dicitur pulcher, sicut uniuersorum consonantia, & claritatis causa. Vnde pulchritudo corporis in hoc consistit, quod homo habeat membra corporis bene proportionata cum quadam debiti coloris claritate. Et similiter pulchritudo spiritualis in hoc consistit, quod conuersatio hominis, siue actio eius sit bene proportionata secundum spiritualem rationis claritatem. Hoc autem pertinet ad rationem honesti, quod diximus idem esse uirtuti, quae secundum rationem moderatur omnnes res humanas. Et ideo honestum est idem spirituali decori. Vnde * Aug. dicit in lib. 83. q. Honestum uoco intelligibilem pulchritudinem, quam spiritualis nos proprie dicimus. Et postea subdit, quod multa sunt pulchra uisibilia, quae minus proprie honesta appellantur.

art. preced.

li. 83. quest. q. 30. part. 2. princ. to. 4

AD PRIMUM ergo dicendum, quod obiectum mouens appetitum est bonum apprehensum: quod autem in ipsa apprehensione apparet decorum, accipitur ut conueniens, & bonum. & ideo dicitur * Dionysius 4. c. de diuini nomi. quod omnibus est pulchrum & bonum amabile. Vnde & ipsum honestum secundum quod habet spiritualem decorem, appetibile redditur. Vnde & * Tullius dicit in 1. de offic. Formam ipsam & tanquam faciem honesti uides, quae si oculis cerneretur, mirabiles amores, ut ait Plato, excitaret sapientiae.

esp. 4. part. 8. ante med. & part. 4. circa princ. * lib. 1. immediate ante c. in quo agit de 4. uirtutibus. princ. epistolibus. q. 103. art. ad 3.

AD II. dicendum, quod sicut supra dictum est, gloria est effectus honoris. Ex hoc enim quod aliquis honoratur, uel laudatur, redditur clarus in oculis aliorum: & ideo sicut idem est honorificum & gloriosum, ita etiam idem est honestum, & decorum. AD III. dicendum, quod obiectio illa procedit de pulchritudine corporali. Quamuis possit dici quod etiam pulchritudinem spiritualem aliquis spiritualiter fornicatur, in quantum de ipsa honestate superbit, secundum illud Ezech. 28. Eleuatum est cor tuum in decore tuo: Perdidisti sapientiam tuam in decore tuo.

ARTICVLVS III.

Utrum honestum differat ab utili, & delectabili.

3. q. 5. art. 6

AD TERTIUM sic proceditur. Vt quod honestum non differat ab utili, & delectabili. Dicitur enim honestum, quod propter se appetitur: sed delectatio propter se appetitur. Ridiculum enim uult quaeerere propter quid aliquis uelit delectari, ut * Philosophus dicit in 10. Eth. ergo honestum non differat a delectabili. ¶ 2. Praet. Diuitiae sub bono utili continentur. dicitur enim * Tullius in 2. Rhetor. Est aliquid non propter suam uim & naturam, sed propter fructum & utilitatem appetendum, quod pecunia est: sed diuitiae habent rationem honestatis. dicitur enim Eccles. 11. Paupertas & honestas, id est, diuitiae a Deo sunt. & 13. c. Pondus super se tollit qui honestiori, id est, ditiori se communicat. ergo honestum non differat ab utili. ¶ 3. Praet. * Tullius probat in lib. de offic. quod nihil potest esse utile, quod non sit honestum: & hoc idem habetur per * Ambrosium in lib. de offic. ergo utile non differat ab honesto.

lib. 10. cap. 5. tom. 5.

lib. 2. de inuent. in fol. 4. ante finem lib.

lib. 2. de offic. c. 2.

* Ambr. lib. 2. c. 6. tom. 1. li. 83. quest. q. 30. circa princ. tom. 4

SED CONTRA est, quod * Augustinus dicit in lib. 83. q. Honestum dicitur, quod propter se ipsum appetendum est: utile autem quod ad aliquid aliud referendum est.

RESPON. Dicendum, quod honestum, quod in idem subiecto cum utili, & delectabili tam differt ratione. Dicitur enim honestum, sicut * dicitur est, inquantum ad decorem ex ordinatione moraliter conueniens homini. Vnde honestum naturaliter delectatur in suo conueniente. de operatione uirtutis Philosophus Ethic. Non tamen omne delectabile potest esse aliquod conueniens secundum rationem: sed hoc delectabile secundum rationem, quae perficit rationem uirtutis, quod honestum est. sicut ad finem. sed ad felicitatem obiecto est honestum, & utile, & delectabile differunt. Nam honestum quod aliquid habet quandam rationem honore propter spirituales pulchritudines, stabile autem in quantum quaeeritur autem in quantum refertur ad aliquid est delectabile quam utile, & honestum utile & honestum est aliquid alter de conuertitur, ut dicitur in delectabili. AD PRIMUM ergo dicendum, quod propter se appetitur appetitum tendit in id quod est conueniens ratione. AD II. dicendum, quod dicitur honestum non honestatis secundum opinionem, quae diuitias honorant: uel inquantum organice ad actus uirtutum, ut dicitur. AD III. dicendum, quod dicitur honestum broslis est dicere, quod nihil potest esse utile, quod repugnat honestati: quod repugnet ultimo finem honestatis secundum quod, respectu aliorum. Non autem intendunt dicere, quod se consideratum pertingat ad materiam.

ARTICVLVS III.

Utrum honestas debeat poni pars temperantiae.

AD QVARTUM sic proceditur. Vt non debeat poni pars temperantiae est possibile, quod idem respectu est temperantiae est pars honestatis in 2. Rhet. ergo honestas non differat a temperantia. ¶ 2. Praet. Secundo dicitur, quod praecordia facit honestas: sed temperantia de quo ibi loquitur uidetur per se, de quo ibi loquitur uidetur ad intemperantiam quam ad temperantiam honestas non est pars temperantiae. ¶ 3. Praet. Honestum dicitur, quod de se iusti, & fortes maxime honestas philosophi 1. Rhet. ergo honestas differat a temperantia, sed magis ad iustitiam, ut dicitur Eleazarus dixit, ut dicitur 2. Machab. dicitur mis ac sanctissimi legis uisus habet.

SED CONTRA est, quod dicitur ponit partem temperantiae. & dicitur de officio temperantiae specialiter dicitur.

RESPON. Dicendum, quod honestas est quodammodo spiritualis pulchritudo opponitur turpe. Oppositum autem manifestant: & ideo ad temperantiam.